

Den architektury 2023 – bližší informace

Objev konstrukce!

Hlavní festivalová linka má letos v hledáčku zajímavá konstrukční řešení v architektuře. Po celé republice nabídne architektonické procházky či exkurze, ve kterých se zaměří právě na konstrukce, ať už historických paláců, sakrálních staveb, bytových domů, administrativních budov, venkovských stavení, industriálních objektů, věží, ale i rozhleden nebo mostů. Návštěvníky provede nejrůznějšími architektonickými styly, od baroka přes funkcionalismus a brutalismus až po současnost, zavede je do krovů i do podzemí. V Praze se zaměří například na novou Štvanickou lávku, zamíří do velkolepého krovu baziliky sv. Ludmily na náměstí Míru nebo se vydá barokním Klementinem po stopách adaptace provedené architektem Ladislavem Machoňem ve druhé 20. století.

V Brně se zaměří program mimo jiné na architektonicky unikátní výstaviště nebo sportovní halu Rondo, dále pozve do Vodojemu na Žlutém kopci a také mimořádně umožní navštívit budovu legendárního Prioru před jeho stržením. V Ostravě festival nabídne mimo jiné prohlídku oblasti Dolní Vítkovice a ve Zlíně otevře veřejnosti budovu Centroprojektu. V Opavě bude v rámci festivalu možné mimořádně navštívit například Blücherův palác nebo protiletický bunkr pod radniční věží Hláška. V Ústí nad Labem se mohou zájemci vydat například na komentovanou prohlídku konstrukcí mostu Dr. Edvarda Beneše a Mariánského mostu.

Program zahrnuje i mimořádná řešení rekonstrukcí historických budov. Pozve do nově zrekonstruovaného modernistického Wenkeova domu v Jaroměři od Josefa Gočára nebo nově otevřených zrekonstruovaných pardubických Automatických mlýnů rovněž od Gočára, na jejichž obnově se podílelo hned několik architektonických studií a nyní budou sloužit hlavně umění. Festival pozve i na radnici do Moravské Třebové, kde unikátní konstrukční technologie na přelomu 50. a 60. let 20. století zachránila významnou městskou renesanční památku.

Festivalovým tématem je i péče o zachování staveb ve stylu brutalismu. Vedle architektury Karla Pragera program nabídne i prohlídky dalších staveb a nemůže opominout klíčové realizace manželů Věry a Vladimíra Machoninových - pražského obchodního domu Kotva a hotelu Thermal v Karlových Varech. Dále připomene hotel Koruna v Opavě, brněnský sportovní areál TJ Tesla nebo stavby na pražském Karlově. Ve sportovní hale Folimanka v Praze se také uskuteční přednáška umělce Vladimíra 518 o specifických konstrukcích brutalistních staveb.

Další festivalové cesty povedou po bývalých i současných továrnách. Zamíří například do bývalé tkalcovny v Náměšti nad Oslavou, areálu bývalé nitárny v Kyjově u Krásné Lípy, bývalé továrny Tesla v Lanškrouně, bývalé tkalcovny v Lomnici nad Popelkou, historické papírny ve Vraném nad Vltavou, budovu bývalé přádelny ve Strakonících nebo opavské továrny Fiedor.

Současná architektura

Festivalový program pravidelně sleduje i nejaktuálnější architektonické počiny a představí hned několik realizací nominovaných v letošním roce na Českou cenu za architekturu, jimiž provedou jejich architekti. Nechá tak nahlédnout do Gočárový galerie v Pardubicích, nového obecního domu Skalička, novostavby radnice města Lázně Bělohrad či dřevěného sídla Kloboucké lesní v Bylnici. Osobně autoři představí i novou lávku v Litomyšli nebo vodojem s výhledem na hrad v Markvarticích u Sobotky. Program na celé řadě míst doplní i výstavy představující stavby nominované na Českou cenu za architekturu. Den architektury dále představí například i nově otevřenou kapli Panny Marie Bolestné v Nesvačilce u Brna, konverzi trafostanice v Lipnici nad Sázavou nebo unikátní vestavbu do dvorany historického objektu neorenesančních Císařských lázní v Karlových Varech. V Praze bude možné navštívit kanceláře KOMA Rent postavené z modulárních designových systémů.

Po stopách Jana Blažeje Santiniho-Aichela

Za odkazem geniálního architekta a výjimečného představitele barokní gotiky Jana Blažeje Santiniho-Aichela, od jehož úmrtí letos uplyne 300 let, se festival vydá po nejrůznějších místech České republiky. Vedle slavných realizací sleduje i méně známé stavby a budovy, ve kterých se otiskl Santiniho rukopis. Zamíří do klášterního kostela Narození Panny Marie v Želivě, nebude chybět ani Kostel Nejsvětější Trojice ve Žďáru nad Sázavou, zámek Karlova Koruna v Chlumci nad Cidlinou, Klášterní kostel Nanebevzetí Panny Marie v Kladrubech, Poutní kostel Zvěstování Panny Marie nebo běžně nepřístupný zámek v Lázních Bělohrad. V Hradci Králové nabídne prohlídky nejstarších církevních staveb kaple sv. Klimenta, kterou Santini přestavěl z gotické do barokní podoby, a Biskupské rezidence. Díky festivalu může veřejnost zavítat například i do běžně nepřístupného hospodářského domu Hubenov či hospodářského domu Kalec. Program zve i do Kutné Hory, kde vedle ikonické katedrály nabídne i prohlídky běžně nepřístupného konventu.

Den architektury se vydá také po Santiniho pražských stopách. Zamíří například do tzv. Valkounského domu, který Santini vlastnil a přestavěl, či Morzinského paláce – budovy velvyslanectví Rumunska. Santini stál dále u návrhů Kolovratského (Thunovského) paláce na Malé Straně, kostela Panny Marie Matky ustavičné pomoci a sv. Kajetána, kde bude k vidění běžně nepřístupné Santiniho schodiště. Nejen v Praze, ale i na řadě míst v regionech se o odborný výklad postará historička architektury Radomíra Sedláková a další odborníci na Santiniho tvorbu. Santiniho odkaz připomene i řada přednášek.

Za Karlem Pragerem známým i neznámým

V letošním roce Den architektury připomíná také 100 let od narození Karla Pragera, jehož jméno je spojováno zejména s mezinárodním proudem brutalismu. Program však pokryje celé jeho tvůrčí období, od rané tvorby po vizionářské přístupy. V rámci festivalu mohou zájemci zavítat například do Ústavu makromolekulární chemie AV ČR, areálu

Matematicko-fyzikální fakulty UK v Troji, na Novou scénu Národního divadla či do někdejšího sídla Sdružení projektových ateliérů (v současnosti sídlo IPRu). Program představí i Pragerovy mimopražské realizace. Například Kulturní dům ve Veselí nad Lužnicí a Kulturní dům v Březnici, které nesou jeho charakteristický rukopis. Festival připomene i jeho tvorbu ve stylu socialistického realismu v padesátých letech. Ve Strakonících a Ostravě-Porubě představí soubory bytových domů a v Otrokovicích experimentální panelový dům. Neopomene ani jeho rekonstrukci Rudolfinu nebo Domu u Černé Matky Boží. Pragerově odkazu bude rovněž věnována série přednášek.

Divadelní představení a koncerty

Festival každoročně nabízí i doprovodné programy. Dílo Jana Blažeje Santiniho-Aichela připomene v Praze a Hradci Králové divadlo JEDL. Inscenace *Santini* režiséra Jana Nebeského s Lucií Trmíkovou a Miloslavem Königem mapuje v rámci intervence do prostoru sakrálních staveb Santiniho významné realizace na území Čech a Moravy. Letošní výročí Santiniho připomene i koncert Českého rozhlasu Vltava v Karlově Koruně v Chlumci nad Cidlinou. V Praze a Brně bude také uveden autorský projekt Jiřího Havlíčka, Petry Hůlové a Petra Vrby *Analýza bydlení*, který si v představení na pomezí mluveného slova, experimentální hudby a videa bere na mušku fungování veřejného prostoru jako místa aktivismů.

Program pro děti

Festival tradičně myslí také na rodiče s dětmi. Na řadě míst program nabízí nejrůznější workshopy, na kterých si mohou děti vyzkoušet práci architektů nebo rozličné výtvarné techniky. Konkrétní místa pak mohou poznat díky dobrodružným pátracím hrám.

Festival Film a architektura

Paralelně s festivalem Den architektury probíhá také mezinárodní filmový festival Film a architektura. Jeho 12. ročník zamíří v termínu 29. 9.–4. 10. 2023 do 26 měst po celé republice, na Slovensku i do Berlína. Letos představí 38 krátkých a celovečerních snímků zaměřených na architekturu, tvorbu měst a design v celkem čtyřech festivalových sekcích – Konstrukce, Limity originality, Persony a Inspirace Adama Štěcha. Nebudou chybět ani diskuze s tvůrci, přednášky a další speciální akce. Letošní program otevře již 13. září ve velkém sále pražského kina Světozor warm-up projekce dánského snímku Nejlepší město na světě. Program je k dispozici na www.filmarchitektura.cz.

Za oběma festivaly stojí spolek Kruh, který čerpá z více než dvou desítek let zkušeností v oboru a dlouhodobé spolupráce s architekty, spolky a institucemi ve všech regionech. V průběhu 13 let existence festivalu se zapojilo na 240 měst na území České republiky i na Slovensku. Den architektury se tradičně koná u příležitosti Světového dne architektury, který připadá na první pondělí v říjnu.

Místa konání v Česku a na Slovensku:

Adolfov-Větrov, Banská Bystrica, Bardejov, Bílovec, Boskovice, Bratislava, Brno, Brumov-Bylnice, Březnice, Bublava, Bylany u Kutné Hory, Čáslav, Čelákovice, České Budějovice, Český Krumlov, Chlumeck nad Cidlinou, Chotouň, Dobříš, Dolní Maxov, Galanta, Gelnica, Hradec Králové, Hodonín, Hodslavice, Humpolec, Jablonec nad Nisou, Jaroměř, Jičín, Jihlava, Jindřichův Hradec, Kamenický Šenov, Karlovy Vary, Kladno, Kladruby, Klatovy, Kolín, Kopřivnice, Košice, Kralovice, Krásná pod Lysou horou, Kroměříž, Kutná Hora, Kyjov u Krásné Lípy, Kremnica, Krupina, Lanškroun, Lázně Bělohrad, Liberec, Lidice, Lipnice nad Sázavou, Litoměřice, Litomyšl, Litovel, Lomnice nad Popelkou, Mariánské Lázně, Markvartice u Sobotky, Martin, Mělník, Mikulov, Mnichovo Hradiště, Mníšek pod Brdy, Moravská Třebová, Most, Náchod, Náměšť nad Oslavou, Nesvačilka, Nitra, Nový Bor, Nymburk, Olomouc, Ondřejovice v Jeseníkách, Opava, Opočno, Ostopovice, Ostrava, Otrokovice, Pardubice, Partizánske, Pavlov, Piešťany, Písek, Plzeň, Plavecký Štvrtok, Poděbrady, Poprad, Praha, Prostějov, Příbram, Rajecké Teplice, Roudnice nad Labem, Rožnov pod Radhoštěm, Ružomberok, Řevnice, Sázava, Semily, Skalička, Slaný, Slavonice, Stojecín, Strakonice, Šediviny, Šaľa, Štiavnica, Šumperk, Tábor, Teplice, Terezín, Topolčany, Trenčín, Třebíč, Turnov, Týn nad Bečvou, Týn nad Vltavou, Uherské Hradiště, Uherský Brod, Ústí nad Labem, Ústí nad Orlicí, Valašské Meziříčí, Varnsdorf, Velké Losiny, Veselí nad Lužnicí, Vimperk, Volyně, Vratislavice nad Nisou, Vranov nad Dyjí, Vrané nad Vltavou, Vysoké Mýto, Vysoké Tatry, Zlín, Žamberk, Žatec, Žebrák, Želiv, Zvolen, Žďár nad Sázavou, Žihle, Žilina